

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

СХВАЛЕНО

Вченою радою СНУ ім. В. Даля
протокол № 12
від 28 травня 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом ректора СНУ ім. В. Даля
№ 158/4 від 02 червня 2021 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ТА УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Редакція 2021-03

м. Сєверодонецьк

АВТОР:

Директор Центру організаційно-методичного
забезпечення освітньої діяльності

Павло БОРОВІК

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор
СНУ ім. В. Даля

Дмитро МАРЧЕНКО

1 МЕТА І СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Положення про порядок та умови формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог стандарту ISO 9001:2015 «Quality management systems — Requirements» («Системи управління якістю. Вимоги») з метою створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, та конкретизації процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля (далі – СХУ ім. В. Даля).

1.2 Положення є обов'язковим для ознайомлення та виконання науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти університету.

1.3 Для інших працівників СХУ ім. В. Даля Положення носить інформаційний характер.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Дане Положення розроблено відповідно до:

- Закону України «Про вищу освіту»;
- Положення про організацію освітнього процесу СХУ ім. В. Даля;
- Стандарту ISO 9001:2015 «Quality management systems — Requirements» («Системи управління якістю. Вимоги»);

3 ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПРИЙНЯТІ СКОРОЧЕННЯ

У даному Положенні застосовано терміни в наступних значеннях:

Академічна мобільність -	можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.
Здобувачі вищої освіти -	особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.
Компетентність -	здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.
Спеціалізація -	складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма -	система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності (спеціалізації), що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.
Індивідуальна освітня траєкторія	персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання.
Індивідуальний навчальний план	документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів

У даному Положенні застосовано наступні скорочення:

ННІ -	навчально-науковий інститут.
ОП -	освітня програма.
Положення -	Положення про порядок та умови формування індивідуальної траєкторії здобувачами вищої освіти Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.
СНУ ім. В. Даля -	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.
ЦОМЗОД -	Центр організаційно-методичного забезпечення освітньої діяльності.

4 ВСТАНОВЛЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

4.1 Загальну відповідальність за здійснення контролю щодо дотримання даного Положення покладено на першого проректора СНУ ім. В. Даля.

4.2 Загальну відповідальність щодо ефективного функціонування системи формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти СНУ ім. В. Даля покладено на Центр організаційно-методичного забезпечення освітньої діяльності.

4.3 Локальну відповідальність за дотримання порядку та умов формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти університету покладено на директорів ННІ (деканів факультетів).

5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 В закладі вищої освіти створено можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти в кожній з освітніх програм за декількома окремими напрямками:

- вільний вибір навчальних дисциплін за першим (бакалаврським), другим (магістерським) та третім (доктора філософії) рівнями вищої освіти;
- вільний вибір теми та/або керівника випускної кваліфікаційної роботи (за наявності в освітній програмі).

5.2 Положення визначає процедуру запису здобувачів вищої освіти на курси навчальних дисциплін вільного вибору, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу.

5.3 Для конкретизації планування та організації освітнього процесу в освітніх програмах рекомендовано:

- за першим (бакалаврським) рівнем 12 навчальних дисциплін вільного вибору по 4 на рік, починаючи з 2-го року навчання (пропонується вивчати по 2 дисципліни вільного вибору у кожному семестрі за виключенням 7-го де може бути 4 дисципліни вільного вибору у разі, якщо навчальним планом у 8-му семестрі не передбачено теоретичне навчання);
- за другим (магістерським) рівнем 5 навчальних дисциплін вільного вибору (можливі варіанти: або вибір починається з першого семестру, в цьому випадку в першому та другому семестрі по дві вибіркові дисципліни та в третьому семестрі одна вибіркова

дисципліна або вибір починається з другого семестру, в цьому випадку в першому семестрі не має вибіркового дисциплін, в другому семестрі три вибіркові дисципліни та в третьому семестрі дві вибіркові дисципліни);

- за третім (доктора філософії) рівнем мінімум 2 навчальних дисципліни вільного вибору (пропонується по одній дисципліні вільного вибору за семестр).

5.4 Обсяг кожної дисципліни вільного вибору на всіх рівнях освіти становить 5 кредитів ЄКТС за виключенням останнього (3-го) семестру підготовки магістра де обсяг може бути зменшений до 3 кредитів ЄКТС.

5.5 З дисциплін вільного вибору формується каталог навчальних дисциплін, де вони поділяються на такі, що вивчаються в осінньому або весняному семестрі всіх рівнів підготовки, можуть мати передумови (вхідні вимоги до здобувачів вищої освіти, які хочуть обрати дисципліну) до вивчення і пропонують отримати загальне уявлення або поглиблені знання з певного предмету та задовольняють цікавість здобувача вищої освіти або мають на меті підвищити рівень його підготовки.

5.6 З метою допомоги здобувачам вищої освіти в університеті можуть бути запропоновані програми:

- «minor» (від 2 до 4 дисциплін), котрі містять мінімальний набір курсів об'єднаних структурно-логічною схемою та мають на меті надати здобувачеві вищої освіти загальну уяву з іншої галузі або спеціальності, без особливих вимог (передумов) до здобувача вищої освіти;
- профілізації, які представляють собою рекомендовану освітню траєкторію, що містить значну кількість (від 60 до 100%) дисциплін вільного вибору, котрі об'єднані структурно-логічною схемою і мають на меті поглиблене вивчення певного профілю тієї спеціальності якій навчається здобувач вищої освіти.

Ці програми розміщуються на сайті університету, в якості рекомендацій.

5.7 Дисципліни вільного вибору мають право пропонувати всі кафедри університету. Завідувачі відповідних кафедр, що пропонують дисципліни вільного вибору, забезпечують підготовку силабусів, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для їх вивчення.

5.8 Здобувач вищої освіти, на задоволення власних потреб та інтересів, при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії має право:

- обирати лише окремі навчальні дисципліни вільного вибору;
- утворювати комбінацію з окремих навчальних дисциплін вільного вибору, програм «minor» та/або програми профілізації;

- обирати дисципліни вільного вибору лише з програми профілізації, якщо вона планується на весь період навчання і задовольняє здобувача вищої освіти;
- брати за основу програму профілізації, що планується на весь період навчання та замінити окремі навчальні дисципліни, що є певною гілкою структурно-логічної схеми;
- обрати програму профілізації, що планується на весь період навчання та на певному етапі її припинити, а обсяг, що залишився заповнити програмами «minor» та/або окремими навчальними дисциплінами вільного вибору.

5.9 При формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувач вищої освіти має враховувати семестр (осінній або весняний) в якому викладається конкретна дисципліна вільного вибору та необхідну кількість дисциплін вільного вибору в цьому семестрі. У випадку вибору дисциплін, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, необхідною умовою є погодження декана факультету (директора ННІ).

5.10 Здобувач вищої освіти при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії не може обирати дисципліну більше одного разу протягом всього строку навчання.

5.11 Перелік дисциплін вільного вибору кожного навчального року може змінюватись.

5.12 Декан факультету (директор ННІ), за рішенням Вченої ради факультету (ННІ), може дозволити здобувачам вищої освіти, що є учасниками програм академічної мобільності, відповідно до індивідуального плану здобувача вищої освіти зараховувати вибіркові дисципліни, які прослухані в іншому закладі вищої освіти, але мають розбіжності в обсягу кредитів ЄКТС, за умови не меншої сумарної кількості кредитів ЄКТС.

5.13 Декан факультету (директор ННІ), за рішенням Вченої ради факультету (ННІ), може дозволити, відповідно до індивідуального плану здобувача вищої освіти, перезарахування дисциплін вільного вибору у разі поновлення або переведення здобувача вищої освіти, навіть якщо мають місце розбіжності в обсягу кредитів ЄКТС, за умови не меншої сумарної кількості кредитів ЄКТС.

5.14 При переведенні або поновленні, перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін за умови не меншої кількості кредитів і будь-яка дисципліна може бути віднесена до дисциплін вільного вибору, якщо вона не входить до обов'язкових дисциплін освітньої програми спеціальності на яку переводиться або поновлюється здобувач вищої освіти.

5.15 Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Вченою радою університету у тому ж порядку, що й саме Положення.

6 ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

6.1 Кафедри, які забезпечують викладання дисциплін вільного вибору, до весняного семестру кожного навчального року подають до деканатів список дисциплін вільного вибору, їх силабуси, програми «minor» та профілізації, які пропонуються здобувачам вищої освіти на наступний навчальний рік.

6.2 Вчена рада факультету (ННІ) затверджує програми «minor» та програми профілізації за всіма рівнями вищої освіти.

6.3 ЦОМЗОД після отримання силабусів дисциплін вільного вибору, затверджених програм «minor» та програм профілізації за всіма рівнями вищої освіти, не пізніше 31 березня поточного року вносить відповідну інформацію на сайт СНУ ім. В. Даля.

6.4 Процес ознайомлення здобувачів вищої освіти із переліком дисциплін вільного вибору розпочинається з моменту внесення відповідної інформації на планований навчальний рік на сайт СНУ ім. В. Даля.

6.5 Процес формування індивідуальної освітньої траєкторії на планований навчальний рік підготовки відбувається через електронний капмус СНУ ім. В. Даля у такі строки:

- з 15 по 31 травня для здобувачів вищої освіти, що навчаються на перших трьох курсах першого (бакалаврського) рівня, на першому курсі другого (магістерського) та третього (доктора філософії) рівня;
- до закінчення першого семестру для здобувачів вищої освіти на першому курсі другого (магістерського) рівня, якщо дисципліни вільного вибору починаються з другого семестру;
- протягом перших двох навчальних тижнів для здобувачів, котрі щойно вступили на перший (бакалаврський) рівень підготовки здобувачів вищої освіти за скороченим терміном навчання та на другий (магістерський) рівень.

6.6 Узгодження результатів вільного вибору здобувачів вищої освіти відбувається на випускових кафедрах (з урахуванням доцільності кількості здобувачів в групах, особливостей розкладу занять та кількості здобувачів що навчаються на інших ОП).

6.7 В разі якщо дисципліна вільного вибору не відкривається, то всі невідкриті навчальні дисципліни вільного вибору блокуються на планований навчальний рік, а здобувачам вищої освіти пропонується перелік вже сформованих курсів для повторного вибору протягом наступних 5 днів після отримання відповідного повідомлення.

6.8 Здобувач вищої освіти, який із поважної причини (академічна мобільність, хвороба, технічні складності зв'язку тощо), своєчасно не визначився із дисциплінами вільного

вибору, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він приступив до навчання, використовуючи перелік вже сформованих курсів.

6.9 Остаточні списки слухачів, що будуть вивчати конкретну дисципліну вільного вибору мають бути сформовані ЦОМЗОД та передані до деканатів не пізніше:

- 15 червня для здобувачів вищої освіти, що навчаються на другому та третьому курсах першого (бакалаврського) рівня та на першому курсі другого (магістерського) та третього (доктора філософії) рівня;
- до початку другого семестру для здобувачів вищої освіти на першому курсі другого (магістерського) рівня, якщо дисципліни вільного вибору починаються з другого семестру;
- четвертого навчального тижня осіннього семестру для здобувачів першого курсу другого (магістерського) рівня та другого курсу першого (бакалаврського) рівня підготовки.

6.10 Здобувач вищої освіти має розуміти що кожна дисципліна вільного вибору має також обмеження по максимальній чисельності слухачів, тому при здійсненні вибору важливо звертати на це увагу, оскільки запис на певну дисципліну вільного вибору може бути припинений раніше строків зазначених в пунктах 6.5 і 6.9 за умови досягнення верхньої границі чисельності слухачів.

6.11 В осінньому навчальному семестрі внесення в розклад занять дисциплін вільного вибору має відбутися не пізніше 5-го тижня.

6.12 Після формування списків здобувачів вищої освіти в прив'язці до обраних дисциплін вільного вибору, здобувач в тижневий строк особисто вносить інформацію до електронної форми індивідуального плану здобувача вищої освіти, роздруковує та ставить особистий підпис погодження з переліком всіх дисциплін на планований навчальний рік у відповідності до «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля».

Роздрукований та підписаний індивідуальний план здобувач вищої освіти передає в деканат для зберігання протягом всього строку навчання.

6.13 Здобувач вищої освіти в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення обраних дисциплін вільного вибору.

6.14 Зміна здобувачем вищої освіти свого вибору освітніх компонент після затвердження індивідуального плану здобувача вищої освіти можлива лише у виключних випадках за письмовим дозволом декана факультету (директора ННІ).

7 ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ТЕМИ ТА/АБО КЕРІВНИКА ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

7.1 Випускові кафедри, які забезпечують здобувачам вищої освіти виконання випускних кваліфікаційних робіт за відповідною освітньою програмою та рівнем підготовки, виходячи зі специфіки випускної кваліфікаційної роботи та результатів опитувань здобувачів вищої освіти можуть реалізувати одну з трьох схем вибору:

- вибір теми випускної кваліфікаційної роботи з переліку, що пропонує кафедра;
- вибір керівника випускної кваліфікаційної роботи з урахуванням напрямку його наукових досліджень;
- вибір теми з прив'язкою до керівника випускної кваліфікаційної роботи.

7.2 Вільний вибір теми та/або керівника випускної кваліфікаційної роботи здійснюється у весняному семестрі третього курсу підготовки бакалаврів та першого курсу підготовки магістрів в строки передбачені п. 6.5 Положення.

7.3 Для забезпечення рівності умов вибору теми та/або керівника випускної кваліфікаційної роботи слід використовувати спеціальний ресурс в електронному кампусі СНУ ім. В. Даля в якому реалізована процедура вільного вибору.

7.4 За потреби інформаційно-технічного супроводу кафедра може звернутися до ЦОМЗОД.

7.5 Остаточний наказ про закріплення за здобувачами вищої освіти керівників та/або тем випускних кваліфікаційних робіт формується відповідними структурними підрозділами де навчається здобувач вищої освіти не пізніше початку проходження переддипломної практики.

7.6 Порядок вибору теми випускної кваліфікаційної роботи:

- виходячи з наявної чисельності здобувачів випускові кафедри формують список, рекомендованих здобувачам вищої освіти, тем випускних кваліфікаційних робіт на наступний навчальний рік, групують їх за напрямками та визначають квоти здобувачів на кожний напрям;
- при обранні теми випускної кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти мають розуміти обмеження кількісної квоти за певним напрямом і в разі її вичерпання здійснюють вибір за залишковим принципом;
- після формування списків здобувачів вищої освіти в прив'язці до теми випускної кваліфікаційної роботи йому призначається керівник та відповідно до п. 6.12 Положення, здобувач вносить інформацію про керівника до індивідуального плану здобувача вищої освіти.

7.7 Порядок вибору керівника випускної кваліфікаційної роботи:

- виходячи з наявної чисельності здобувачів кафедри формують список керівників які пропонуються здобувачам вищої освіти на наступний навчальний рік, з вказівкою напрямку їх наукової діяльності, та визначають квоти здобувачів на кожного керівника;
- при обранні керівника випускної кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти мають розуміти обмеження кількісного складу здобувачів на одного керівника і в разі вичерпання квоти здійснюють вибір за залишковим принципом;
- після формування списків здобувачів вищої освіти в прив'язці до керівників випускних кваліфікаційних робіт, відповідно до п. 6.12 Положення, здобувач вносить інформацію про керівника до індивідуального плану здобувача вищої освіти.

7.8 Порядок вибору теми та керівника випускної кваліфікаційної роботи:

- виходячи з наявної чисельності здобувачів кафедри формують список рекомендованих здобувачам вищої освіти, з прив'язкою до керівника тем випускних кваліфікаційних робіт на наступний навчальний рік та визначають квоти здобувачів на кожного керівника;
- при обранні теми та керівника випускної кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти мають розуміти обмеження кількісного складу здобувачів на одного керівника і в разі вичерпання квоти здійснюють вибір за залишковим принципом;
- після формування списків здобувачів вищої освіти в прив'язці до теми та керівників випускних кваліфікаційних робіт, відповідно до п. 6.12 Положення, здобувач вносить інформацію про керівника до індивідуального плану здобувача вищої освіти.